

Zerbitzuak etxez etxe ematearen kontrola

Etxez etxeko zerbitzuen sektoreari lotutako aurrekontuetan eta fakturetan ematen den informazioa hobetu egin behar da, kontsumitzaile eta erabiltzaileak eskatu dituen lanei eta horien ordainketari buruz gehiago jakin dezan.

Zerbitzuak eman dituztenek indarrean dagoen araudia betetzeari dagokionez agertu duten maila egiaztatzeko, 88 enpresa ikuskatu eta 223 dokumentu aztertu dira guztira, aurrekontuak eta fakturak barnean hartuta. Honako alderdi hauek hartu dira kontuan:

- Aurrekontuak egitea eta behar bezala betetzea.
- Fakturak egitea eta behar bezala betetzea.
- Lanetan erabilitako materialen prezioen tarifak eta erosketa-fakturak zerbitzuak eskatu dituzten pertsonen esku dauden egiaztatzea.
- Erreklamazio-orriak.

Ikuskatzearen emaitzetatik ondoriozta daitekeenez, egindako 223 protokoloek araudia betetzeari dagokionez batez beste agertu duten maila % 62,16ra iritsi da. **Aurrekontuei** dagokionez, erabiltzaileak eskatuta egiten dute alde zuzeneko dokumentu hori zerbitzu hauek ematen dituztenek, baina egin beharreko lanei, materialen kostuei eta eskulanaren prezioari buruzko informazioak kasu askotan irregulartasunak agertzen dituela egiaztatzea daiteke.

Beste zenbaitetan, enpresa eta bezeroa ez daude behar bezala eta osorik identifikatuta, eta eskatutako zerbitzuaren deskribapena, erabilitako materialen prezioa, eskulanaren orduko prezioa, guztizko prezioa (zergak barne) eta aurrekontuan egindako eskaintzaren indarraldia kasuen erdietan edo gehixeagotan baino ez dira behar bezala barnean hartzen.

Bestalde, establezimendu batzuek presako lanak baino egiten ez dituztenez gero, ez dute alde zuzeneko aurrekonturik ematen. Kasu horietan, hitzez ematen dute konponketaren kostuaren berri. Konponketa hori bi aldeei interesatzen bazaie ere (ahal bezain laster konpontzeko beharra), kontsumitzaileak aurrekontu idatzi bat jasotzeko eskubidea duela jakin behar du.

Fakturei dagokionez, araudiarekiko adostasun-maila aztertutako kasuen % 87ra iritsi da. Dokumentu horietan agertu behar duten datuak (establezimenduaren eta zerbitzua eskatzen duen pertsonaren identifikazioa, egindako lanaren deskribapena, eta abar) behar bezala bete dira kasuen % 94an.

Irregulartasunik ohikoenak materialak, eskulana eta zergak xehatuta izan behar dituen guztizko kostuari buruzko informazioan (fakturen % 55ean agertzen dira), eta datan eta zerbitzua ematen duenaren sinaduran (kasuen % 63an) ikus daitezke.

Bestalde, ikuskatutako enpresen % 75ek erabilitako materialen jatorria, nondik norakoa eta prezioa egiaztatzen dituen dokumentazioa pertsona interesatuen esku jartzen badute ere, aztertutako dokumentuen % 58an baino ez datoz bat prezio horiek fakturetan agertzen direnekin.

Ikuskatutako establezimenduen % 81ek ditu erreklamazio-orriak, eta orri horiek badituela adierazten duen kartela.

Ondorio gisa, etxez etxeko zerbitzuen prestazioa kontrolatzeko kanpainak agerian utzi duenez, prestazioaren premiarengatik, araudia ez ezagutzeagatik edo beste arrazoi batzuegatik, zenbait irregulartasun egiten dira, eta zuzendu egin behar dira. Irregulartasunak egin dituzten enpresei horren berri eman eta zuzentzeko errekerimendua egin zaie.

Luminarien laginak hartzea (haurrentzat erakargarriak, enpotragarriak eta flexoak)

2005eko otsailean, Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzaren ikuskatze-zerbitzuak Luminarien laginak hartzeko Kanpaina eraman du aurrera, betiere haurrentzat erakargarriak direnak hartuta: enpotragarriak eta flexoak.

Kanpaina honen helburua zera izan da, analisisien bidez egiaztatzea ea produktu horiek betetzen ote dituzten 7/88 Errege Dekretuan eta UNE_EN 60598-1 Arauan (luminaria motaren arabera, dagokion UNE-EN 60598 Arauaren 2. Zatia) ezarritako segurtasun-eskakizunak.

Arauzko 10 lagin-hartze egin dira “Todo a Cien” saltokietan, Bazarretan eta Burdindegietan.

Entseguen emaitzak kontuan izanda, honako hau ikus daiteke:

Lagin bat behar bezalakoa izan da, eta egindako entseguek aplikaturiko araudiarekin bat datoz.

Hiru lagin okerrekoak izan dira, eta ez-betetzeak atzeman dira etiketekin, salgaien markekin eta hizkuntza ofizialen argibiderik ez izatearekin loturiko alderdietan.

Produktu horien arduradunek egoitza duten Autonomia Erkidegoetako Kontsumoko Zuzendaritzari helarazi zaizkie irregulartasun horiek, Komunikazio bidez, aurkituriko akatsak zuzen ditzaten.

Azterturiko laginen arteko sei okerrekoak izan dira, segurtasunaren, marken eta etiketan arloan, eta alerta-sistemako sarera bildu dira.

Produktu horiek saltzen ziren establezimenduetan jardun du Kontsumo-ikuskaritzak, eta honako jardun hauek eraman ditu aurrera:

16 unitate atera ditu merkatutik.

10 unitate ibilgetu ditu etiketek ez zutelako biltzen produktuaren arduraduna identifikatzeko daturik.

4 unitate suntsitu ditu.

Kanpaina horretako datuak kontuan izanda, ikus daiteke azterturiko produktuek aplikatu behar zaien araudien bildutako eskakizunak ez dituztela betetzen, produktuen segurtasun-arazoak eraginez, kontsumitzaileen segurtasuna arriskuan jartzea ekar dezaketenak.

Behi-haragiaren etiketak

Euskal Autonomia Erkidegoan ontziratuta gabe merkaturatzen den behi-haragiaren % 33k hainbat irregulartasun du nahitaezko etiketak erregulatzen dituen araudia betetzeari dagokionez. Hori da Eusko Jaurlaritzaren Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzak produktu hori saltzen jarduten duten 180 establezimendutan —txikizkakoak zein supermerkatuak eta salgune handiak— eginiko ikuskatze-kanpainatik ondorioztatzen den datuetako bat.

Indarrean dagoen legeriaren arabera, ontziratuta gabe merkaturatzen den haragiak honako hauek zehaztu behar ditu etiketan: animalia mota (txekorra, bildotsa,...), piezaren merkataritza-izendapena (azpizuna, solomoa,...) eta kilogramo bakoitzeko prezioa. Informazio hori behar bezala beteta agertzen da ikuskaturiko establezimenduen % 76an.

Bestalde, trazabilitate-etiketa ere nahitaezkoa da, hau da, jaio zenetik saltokira iristerainoko animalia-aren datuak biltzen dituenak: zein herrialdetan duen jatorria eta zein herrialdetan gizen, akabatu eta zatikatu duten, hiltegiaren baimen sanitarioa, eta abar. Horrelako etiketetan sarritan ikus daiteke nahitaez bete beharreko datuen bat falta dela. Horrela, % 20k ez du haragiaren erreferentzia-zenbakirik, % 30ek ez du jasotzen animalia-aren jatorriari buruzko informaziorik eta % 25ek ez du biltzen hiltegiaren baimen sanitarioaren zenbakirik.

Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzak eginiko kanpainan ikuskaturiko beste alderdietako bat establezimenduetako arduradunek animalia-aren trazabilitatearen datu horiek urtebetez gorde beharra da, haragia saltokira iritsi zen data eta haragia saldu zen data adierazita. % 85ek eskakizun hori betetzen du, informazioa kasu askotan egokia ez bada ere, eta % 25ean ez dator bat etiketan aurkezturikoarekin.

Ikuskatzea egin ondoren, egiaztatu ahal izan denez, behi-haragiaren salmentan aritzen den jende dezentek ez du ezagutzen etiketei buruzko araudia, eta elkarte batekin edo izendapen-marka batekin lan egiten dutenek, edo elkarte edo izendapen-marka baten aholkularitza dutenek, aldiz, ia ez dute batere irregulartasunik.

Ontziratutako behi-haragiaren etiketak

Ontziratuta saltzen diren haragikiak, aldiz, gehiago egokitzen zaizkio etiketei buruzko araudiari. Ikuskaritzak horrelako produktuak merkaturatzen dituzten 13 salgune handi bisitatu ditu. Oro har, establezimendu horien % 84,36k legeriak ezarritako baldintzak behar bezala betetzen dituela esan behar da. Guztiek dituzte beharrezko etiketak, nahiz eta % 10ean pasatxo irregulartasunen bat ikusi den trazabilitate-datuei dagokionez.

Produktuari buruzko informazioa urtebetez behar bezala gordetzeari dagokionez, zifrek antz handiagoa dute txikizkako establezimenduetan merkaturatzen den ontziratuta gabeko haragiarekin, eta aztertutako saltokien % 66raino jaisten dira.

Datu horiek ikusita, nahitaezko etiketetan akats bat dagoela egiaztatzen da, ontziratuta gabe merkaturatzen den haragiari zein ontziratutari dagokionez, eta hori kontsumitzaileen kaltetan da; hori dela-eta, Eusko Jaurlaritzaren Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzak ekintzak bultzatuko ditu sektore osoa etiketei buruzko araudira lehenbailehen egoki dadin.

Beltzarantze-zentroen kontrola

Beltzarantzeko zerbitzuen eskaintza arautzen duen legedira egokitzen ari dira Euskal Autonomia Erkidegoko beltzarantze-zentroak, zerbitzu horretan lan egiten duten lagunen prestakuntzari dagokionez, erabiltzaileak ikusteko moduan jarri behar duten eta eskaini behar duten informazioari dagokionez, agerian duten publizitateari dagokionez, eta tresnen segurtasunari eta mantentzeari dagokionez.

Eusko Jaurlaritzaren Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzak 222 zentrotan (39 Araban, 65 Gipuzkoan eta 66 Bizkaian) egindako ikuskapen-kanpainan ondorio horiek atera ditu, bederen. Iaz ere izan ziren zentro horietan ikuskapena egiten eta legeari atxikitzeko estali beharreko hutsegiteen berri eman zieten. Bitarte horretan, beltzarantze-zentro horien % 24k bertan behera utzi du jarduera, izan ere, arduradunen esanetan, egokitzeko egin beharreko kostuak ez baitu konpentsatzen zerbitzuari eustea kasu askotan (ile-apaindegietan, edergintza-zentroetan, lurrindegietan, eta abar), zerbitzu hori ez delako negozioaren jarduera nagusia. Lurrealdean arabera, Araban 12 zentrok utzi diote funtzionatzeari, Gipuzkoan 19k eta Bizkaian 21ek.

Gainerako 170 establezimenduetan, iazko egoera hobetu dela ikusi dute kanpaina horretan. Hori horrela izanik, establezimendu horien % 90ek nahitaezko informazioa jasotzen duen kartela jarri du ikusgai, hain zuzen ere, honako informazio hau: izpi ultramoreek eragin ditzaketen kalteak; babes-betaurrekoak erabiltzea nahitaezkoa dela; botikaren bat hartuz gero edo kosmetikoak erabiliz gero, izan daitezkeen erreakzioak; adingabeek erabiltzea debekatua dagoela; eta haurdun dauden emakumeentzako ez dela gomendagarria. Establezimendu gehienetan, ikusteko moduan dute larruazal-fototipoen taula, bakoitzari dagokion esposizioaldia eta guzti; eta ia establezimendu guztietan badituzte babes-betaurrekoak.

Legez, beltzarantze artifizialaren arriskuen eta arreta-neurrien inguruko informazioa eskaintzeko dokumentua aurkeztu behar zaio erabiltzaileari, UV izpiak hartu baino lehen sina ditzan, baina lege horren betetze-maila ez da hain handia ikuskatu diren beltzarantze-establezimenduetan (% 77). % 68k betetzen du beste baldintza hau: larruazal mota, saioak eta hartutako esposizioak jasotzen dituen fitxa betetzea eta urtebetez gordetzea.

Beltzarantze-tresnen mantentze-lanari dagokionez, establezimenduen % 53k badu, dagoeneko, urteroko nahitaezko azterketa teknikoa egin izana egiaztatzen duen dokumentazioa. Beste establezimendu batzuetan zera argudiatu dute, enpresa baimendua azterketa egitera joateko zain daudela, edo azterketa egin, egin dutela, baina oraindik ez dutela egiaztagiria jaso.

Prestakuntzaren eremuan atzeman dira irregulartasun handienak, nahiz eta aurreko kanpainarekin alderatuta, egoera hobetu den. Araudiak xedatzen duenaren arabera, beltzarantze-tresnak erabiltzen dituen lagun orok prestakuntza-ikastaro bat gainditu izana egiaztatu behar du, baina ikuskaturiko zentroen % 45,58k soilik betetzen du eskakizun hori.

DATUAK LURRALDEEN ARABERA (araudira behar bezala egokitzen diren zentroen %-a)			
	ARABA	GIPUZKO A	BIZKAIA
Informazio-kartela	% 97,44	% 96,92	% 80
Fototipoei buruzko informazioa	% 92,31	% 81,54	% 78,79
Dokumentuak	% 85,25	% 70	% 77
Erabiltzaileen fitxak	% 78,97	% 64,30	% 62,42
Ikuskatze tekniko baimenduriko zentroaren arabera	% 53,85	% 29,23	% 77
Langileen prestakuntza baimenduriko zentroaren arabera	% 58,97	% 26,25	% 51,52

Datu horien argitara, honako ondorio hau atera daiteke: Eusko Jaurlaritzaren Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzak egindako informazio-kanpainak eta kontrol-kanpainak baliagarriak izan dira, sektoreko profesionalak araudiari atxiki behar zaizkiola jabe daitez. Hala ere, hainbat alderdi nahitaezkoak direla behin eta berriz nabarmendu behar da, hain zuzen ere, datu-fitxa betetzearen, tresnen mantentzearen eta langileen prestakuntzaren inguruko alderdiak, establezimendu horietara joaten diren erabiltzaileen eskubide diren segurtasun-arauak eta informazio-arauak betetzen direla bermatzearen.

Industria-produktuen segurtasuna (pizgailuak, produktu kimikoak eta opari-gauza elektrikoak) prezio baxuko dendetan

Eusko Jaurlaritzaren Kontsumo eta Industria Segurtasuneko ikuskaritza-zerbitzuak kanpaina bat egin du hainbat produktu kimikoren, pizgailuren eta argindarrek dabilzan opari-gauzaren etiketa- eta segurtasun-arauak zenbateraino betetzen diren egiaztatzeko. Horrelako produktuak merkaturatzen eta banatzen dituzten Euskal Autonomia Erkidegoko txikizkako establezimenduetan (prezio baxuko dendak, bazarrak, multiprezioa, eta abar) eta handizkako establezimenduetan egin dira ikuskatze horiek.

Produktu kimikoak

Salgaiaren konposizioan hainbat substantzia —hala nola amoniakoa, agoarrasa, sosa, erretzeko alkohola edo sulfumana— agertzen diren salgaien protokoloa egin da. Lorturiko emaitzen arabera azpimarratzekoa da salgai gehienek behar bezala betetzen dituztela edozein industria-produktutarako nahitaezko informazio-eskakizunak, nahiz eta kasuen % 23an ez dagoen adierazia fabrikazio sorta.

Produktu kimikoetarako araudiak ezarritako eskakizunei dagokienez, produktu askok ez dute eskaturikoa betetzen, etiketan agertu beharreko informazioari (arriskugarritasuna, toxikotasuna, piktogramak, arrisku-esaldiak, eta abar) zein ontzien ezaugarriei (itxituren segurtasuna, arriskuko ukipen-argibideak eta istripua izanez gero bertara deitu

beharreko telefono-zenbakia) dagokienez. Ikuskaturiko salgaien % 62an soilik biltzen dira Legeak ezarritako argibide guztiak, eta hori arriskua izan liteke kontsumitzailearentzat, substantzia horien arteko asko toxikoak, kaltegarriak, sukoiak eta korrosiboak baitira.

Opari-gauzak

Sareko argindarra erabiltzen duten opari-gauzak (figurak, koadroak, irudiak, eta abar) izan ditu aztergai ikuskatze-kanpainak, etxetresna elektrikoak eta luminariak izan ezik. 57 kontrol-jarduera egin eta 24 protokolo bete dira; aukeraturiko establezimenduetan horrelako produktuak aurkitzeko zailtasunaren adierazgarri da datu hori.

Protokoloetatik ateratako datuen arabera, egiazta daiteke ez-betetze ugari dagoela salgaien segurtasuna eraginpean har dezaketen etiketei buruzko gaietan, sarritan araudiak eta aplikatzeak zaizkien UNE arauak bete gabe uzten baitituzte. Gauzak horrela, ikuskaturiko produktuen % 40,10ean soilik daude behar bezala adierazita produktuaren merkataritza-izena, erabiltzeko jarraibideak eta oharrak, produktuaren arduradunaren identifikazio osoa eta informazioa hizkuntza ofizialean. Azterturiko salgai guztiak kontuan hartuta, bakarra zen Erkidegokoa, eta gainerakoak, aldiz, Asiako hego-ekialdekoak.

CE marka biltzen dituen etiketei dagokienez, jasaten duen tentsioari eta daukan potentziari buruzko argibideak, besteak beste, produktuen % 68,45ean daude behar bezala jasota.

Atzemandako irregulartasun horien ondorioz, salgai baten 4 unitate kendu dituzte merkatutik CE markarik ez zeukatelako, eta bi produktu, aldiz, Alerta Sareko sistemara bildu dira, segurtasun-hutsegiteak dituztelako.

Fantasiako pizgailuak, argiak eta soinuak

Eginiko ikuskatzearen ondoren, 206 fantasiako pizgailu kendu dituzte merkatutik atzemandako irregulartasunen eraginez, 51 hilabetetik beherako haurrentzat izan ditzaketen arriskuak direla-eta.

Eginiko 21 ikuskatze-protokoloen arabera, salgaien % 19,72k soilik ematen du behar bezalako informazioa produktuaren merkataritza-izenari, produktuaren arduradunari edo hizkuntza ofizialari buruz. Are eta gutxiago dira (% 14,28) produktuaren jatorrizko herrialdeari buruz informazioa ematen dutenak.

Segurtasun-datuei dagokienez, erabiltzeko argibideak eta oharrak ez dira salgaien % 71,44an agertzen, nahiz eta legenda batek umeen eskuetatik urrun edukitzea aholkatu behar lukeen.

Publikoarentzako salmenta-prezioak eta Erreklamazio Orriak.

Produktu kimikoei, opari-gauzei eta pizgailuei buruz eginiko ikuskatzeetan egiaztatuenez, kasu gehienetan erakusten dira publikoarentzako salmenta-prezioak, eta Erreklamazio Orriak dauzkatela dioen kartela erakutsi eta eskuragarri dituztenak, aldiz, establezimenduen % 80 da, batez beste.

Kanpaina horietan atzemandako irregulartasunei dagokienez, produktu horien arduraduna kokatuta dagoen Autonomia Erkidegoetako Kontsumo Zuzendaritzari eman zaie horien berri.

Zeliakoentzako produktuen laginak hartzea

2220/2004 Errege Dekretuak ezartzen du elikagaien eta edari alkoholduen etiketek haien konposizioko osagaiak adierazi behar dituztela, betiere horiek pairatzeko joera dutenei erreakzio alergikoak eragin ahalko badizkiete.

Talde horren barruan daude gaixo zeliakoak.

Hori dela-eta, jardun-plana ezarri dute Euskadiko Zeliakoen Elkartearen eta Eusko Jaurlaritzaren hainbat Sailen artean jardun bateratuak garatze aldera, gaixo zeliakoen osasuna eta bizi-kalitatea hobetzea bultzatzeko.

Kanpaina honen helburua zera izan da, analisisien bidez egiaztatzea merkatuan jendeari saltzeko "glutenik gabe" etiketatuta dauden elikagaiak egiaz betetzen dutela beren osagai, kontserbagarri edota edulkoratzaileen artean glutenik ez izatea.

Laginak harturiko elikagaiak FACE logoa eraman behar dute etiketan (Elkarte horrek baimenduriko produktuak direla esan nahi du, glutenik ez dutelako) edo "glutenik gabe" behar du bertan idatzia.

Honako salgai hauek daude harturiko laginak: kremaz beteriko galletak, txokolatzeko palmerak, makarroiak, fideuá, glutenik gabeko zerealak, ahi instantaneoak eta artotostadak, besteak beste.

Elikagaien arauzko 19 lagin hartu dituzte, produktu horien salmentan espezializaturiko establezimenduetan eta salgune handietan aurkiturikoen artean.

Entseguen txostenak jaso ditugu, eta egiaztatu ahal izan dugunez, aztertutako produktu guztiek betetzen dute araudia; dena den, horien arteko bost produktutan gluten-arrastoak aurkitu dituzte, eta arazo hori dutenentzat arrisku bat izan liteke hori.

Emaitzen gorabehera horiei buruzko informazioa eman diete produktuen arduradunak kokatuta dauden Autonomia Erkidegoetako Kontsumo Zuzendaritzari.

Produktuen trazabilitatea genetikoki aldatutako organismoetan (GAO)

2005eko ekainaren lehen hamabostaldian eraman du aurrera Kontrol Kanpaina hau Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzaren ikuskatze-zerbitzuak.

GAO diren, daukaten edota horretan oinarrituta ekoitziak dauden elikagaien trazabilitatearen ezarpen-maila ezagutzea da kanpaina honen helburua.

EBren araudiak berariazko baldintzak eskatzen dituzte etiketan genetikoki aldatutako elikagaientzat. Oro har, elikagai horietan, osagaiaren izenaren alboan edo osagaiaren kategoriaren alboan agertu behar du "genetikoki aldatua" izan dela, edo osagai

“genetikoki aldaturiko” batean oinarrituta (osagaiaren izena adierazita) ekoitzia izan dela.

Honako hau hartzen da Trazabilitatezat (GAOri dagokionez): “GAOen eta GAOn oinarrituta ekoitziriko produktuen trazari jarraitzeko gaitasuna, merkaturatze-fase guztietako produkzio- eta banaketa-kateetan”.

GAO duen produktu baten Trazabilitateari buruzko informazioak idatzita behar du etiketetan edo katearen maila bakoitzean salgaiarekin batera joan beharreko dokumentuan.

Elikagaien txikizkako establezimenduetan, supermerkatuetan eta salgune handietan egin da produktu horien ikuskatzea, eta 35 protokolo egitea programatu da ondoren adierazitako produktuen artean, GAO eduki eta beren osagaien artean artoa edo soja, edo horien eratorriren bat dutenak:

Sojazko landare-haragiak

Sojazko jogurtak eta postreak

Sojazko edariak

Arto-irinak eta -fekulak

Soja-aleak eta soja-irinak

Soja edo artoa daukaten galletak eta opilgintzako produktuak

Soja edo artoa daukaten produktu dietetikoak eta erregimen-produktuak

Soja edota artoa daukaten “Snack”ak

Artoa daukaten gosaritarako zerealak

Soja daukaten elikagai-osagarriak (soja-lezitina, soja-isoflabonak)

Artoa daukaten haurtxoentzako elikagaiak

Horretaz gain, betiere Trazabilitateari begira eta ikuskatzeko hautaturiko produktu sortaren barruan, produktuaren banatzailearen edo fabrikatzailearen helbidea hartu da kontuan. Honako Autonomia Erkidegoetako batean behar du: Gaztela-Mantxa, Katalunia, Nafarroa eta Euskadi, erkidego horiek aurrea eramango baitute kanpaina hau beren lurraldean.

Kanpaina horretarako landutako ikuskatze-protokoloan hainbat elementu adierazi dira: establezimenduaren datuak, produktuaren deskribapena, merkataritzako marka, osagaien artean artoa edo soja, edo horien eratorririk ba ote dagoen, edo "genetikoki aldatuak" edo "genetikoki aldaturiko artoan edo sojan oinarrituta ekoitziak" gisa identifikatzen ote diren.

Ikuskatzearen emaitzetatik honako ondorio hauek ateratzen dira:

EAEko hiru lurraldetan banaturiko 70 establezimendu bisitatu dituzte, guztiak ere txikizkakoak, denda espezializatuak, supermerkatuak eta salgune handiak.

Ikuskaturiko produktu guztien artean bakar bat aurkitu dugu Kanpaina hau egiteko ezarritako baldintzak betetzen dituen.

Beste bi produkturi buruzko protokoloak ere landu ditugu; izan ere, modu adierazian aipatzen dituzte GAOrik ez daukaten produktuak izaki eta osagai naturalak dituztenak

edota jatorritik trazabilitate bermatua ziurtatzen dutenak, haziekin eta landatzearekin hasi eta produktua osorik landu bitartean GAORik izan ez dela bermatzeko moduan. Horietako batean “atxikitako identitatea duen soja” etiketa irakur daiteke, eta GAORik ez duen produktua dela esan nahi du horrek, egin ditugun kontsulten arabera.

Adierazitako hiru produktu horiei gagozkiela —kontuan izanda protokoloa horien gain egin dela—, guztiek ere betetzen dituzte etiketetan eskaturiko baldintzak, produktu batean izan ezik, non ez den Sortaren zenbakia agertzen”.

Kanpaina honetan eginiko jardunen ondorioz, honako hau aurrera daiteke:

Zaila da oso GAO daukaten, GAORekin ekoitziak edota GAOtik datozen produktuak merkatuan aurkitzea.

Aurkitzeko zailtasun hori zera izan liteke, produktuen arduradunak Autonomia Erkidego jakinetan kokatuta dauden produktuetara mugatu dela ikuskatzea.

Egiaztatu dugunez, produktuen etiketetan ez da berriazko alegaziorik egiten osagaien artean GAORik ez izateari dagokionez.

Ehungintzako produktuen etiketak eta haien konposizio-etiketen trazabilitatea

Eusko Jaurlaritzaren Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzaren ikuskatze-zerbitzuak estatu osoko ehungintzako produktuen kanpaina batean parte hartu zuen irailetik urrira bitartean; beste hainbat Autonomia Erkidegok ere lagundu zuten kanpaina horretan. Aipagai dugun kanpaina honen helburua zera zen, saltokietako ehungintzako produktuen etiketei buruzko araudirako egokitze-maila aztertzea, betiere jantzien laginei buruzko analisi-entseguen bidez, zein etiketa horietan adierazitakoa ehunaren konposizioarekiko egokia zela adieraztea.

Euskal Autonomia Erkidegoko hiru lurraldeetan banaturiko ehun protokolo egin ondoren, ondoriozta daiteke ikuskaturiko ia produktu guztiek (% 99) nahitaezko etiketa daramatela, ondo ikusi eta irakurtzeko moduan, eta jantziari ondo itsatsia. Ehuneko gutxitu egiten da (% 83) jantziaren fabrikatzailearen, saleroslearen edo inportatzailearen izen soziala behar bezala identifikatzeari dagokionez, eta % 66raino jaisten dira produktuaren arduradunaren helbidea biltzen duten etiketak. Hirugarren herrialdeetatik inportaturiko produktuei dagokienez, ikuskaturiko 19en arteko hirutan baino ez da ageri jatorriaren nahitaezko identifikazioa.

Ikuskaturiko ia salgai guztien etiketek jantziaren zuntz-konposizioa biltzen dute, araudiak ezarritakoari jarraiki. % 80k baino gehiagok ere nahitaezkoa ez den etiketa gehitzen du, produktuaren kontserbazioari eta tratamenduari buruzko argibideekin. Jantzien konposizioa egiaztatzeko laginak hartzeari dagokionez, Eusko Jaurlaritzaren ikuskatze-zerbitzua Kalitatearen Ikerketa Zentroak eginiko entseguen emaitzen zain dago.

Produktuekin soil-soilik loturikoaz gain, ikuskatzeak egiaztatu egin zuen, halaber, bisitaturiko establezimenduek Erreklamazio Orriari buruzko kartela ondo ikusteko

moduan jarrita ote zuten eta egiaz eskuragarri ote zituzten. Saltokien % 30ek ez zuen arlo horretako araudia betetzen.

Ikuskatze horretan atzemandako irregulartasun guztiak azterturiko produktuen enpresa arduradunak helbideratuta dauden Autonomia Erkidegoetako Zuzendaritzei jakinaraziko zaizkie, irregulartasun horiek konpontzeko.

Argi-girnalden segurtasuna

Argi-girnalden etiketak eta segurtasuna kontrolatzeko Kanpaina eraman du aurrera ikuskatze-zerbitzuak azaroan.

Kanpaina honen helburua zera izan da, salgai jarrita dauden girnaldek dagokien “CE” marka daukatela eta horiek guztiak etiketetan agertu beharreko datu guztiak behar bezala biltzen dituztela egiaztatzea, produktuaren identifikazioari eta ezaugarriei dagozkienak, produktuaren arduradunarenak zein segurtasun-oharrak. Era berean, laginen hartzea programatu da analisi-entsegu bidez produktu horien segurtasuna egiaztatzeko.

Ikuskatu beharreko 50 establezimenduak bazarren, prezio baxuko denden, burdindegien, material elektrikoa saltzeko denden, supermerkatuen eta handizkako establezimenduen artean hautatu dira.

Eginiko protokoloen emaitzak kontuan izanda, honako hau ikus daiteke:

160 ikuskatze-protokolo egin dituzte, programaturiko kopurua luze gaindituz.

Ikuskaturiko produktu guztiak eta ikuskatze-protokoloa haien gain landutakoak dagokien “CE” marka zeramaten. Ikuskatzea egiterakoan, girnalden 57 unitate kendu zituzten merkatutik, hainbat motatakoak kendu ere, “CE” markarik ez zutelako.

Girnalden % 41,88k ez du behar bezala adierazten produktuaren arduraduna, haren helbidea edota produktuaren jatorria.

Protokoloen % 79,06k, aldiz, behar bezala adierazten ditu girnalden ezaugarriak, tentsio nominala, potentzia, sinboloa, eta abar.

Girnaldek jaso beharreko segurtasun-oharrak ez daude behar bezala adierazita ikuskaturiko girnalden % 40,35ean.

Etiketak eta segurtasunari buruzko legendak produktuen % 78,54an daude hizkuntza ofizialean, eta argi eta ondo ikusi eta irakurtzeko moduan jarrita.

Ikuskaturiko ia produktu guztiak (% 96,88) adierazten dute publikoarentzako salmenta-prezinoa, eta establezimenduen % 29,37k ez du betetzen establezimenduan Erreklamazio Orriak badaudela eta eskueran daudela jakinarazten duen kartela erakutsi beharra.

11 lagin-hartze egin dituzte, eta CICCren laborategira igorri dituzte azter ditzaten.

Lorturiko emaitzen arabera, girnaldak horietako 2 alerta-sarera bildu dituzte, hiruk behar bezalako emaitzak eman dituzte eta gainerakoak entseguen emaitzak noiz jasoko zain daude.

Era berean, eta Kanpaina hau gauzatzeko emandako argibideei gagozkiela, girnalden 99 unitate ibilgetu dira badaezpada, 9 modelori dagozkienak, etiketen nahitaezko datuak ez zituztelako.

Girnalden 1.326 unitate kentzea agindu dugu, 20 modelori baino gehiagori dagozkienak; hasiera batean, ibilgetu egin zituzten, baina atzemandako irregulartasunak konpondu ez zituztenez, merkaturik kentzea agindu genuen.

Ikuskaritzan zenbait girnaldak atzeman dituzte dagokien “CE” markarik gabe eta hiru motatako 57 unitate jatorrira itzultzea agindu dute, marka hori ez zeukatelako.

Alerta batekin uztartzen diren girnalden 16 unitate aurkitu ditugu, eta haien jatorrira itzul ditzatela agindu dugu.

Lorturiko emaitzen arabera, egiaztatzen da merkaturik badaudela behar ez bezala etiketatutako girnaldak, eta behin laborategian dagozkien entseguak egin ondoren, segurtasun-arazoak dituztela.

Egiaztatu denez, produktu horietatik gehienek Asiako herrialdeetatik inportaturikoak dira, eta prezio baxuko establezimenduetan, bazarretan eta antzekoetan saltzen dira.

Jostailuen segurtasuna

Ikuskatze-zerbitzuak azaroan eta abenduan eraman du aurrera kanpaina hau, honako helburu hauekin:

- 2005. urtean alerta-sarera bildu diren jostailuak aurkitzea eta merkaturik kentzea.
- Salgai dauden jostailuak behar bezala etiketatuta daudela eta guztiek ere “CE” marka daramatela egiaztatzea.
- Hainbat jostailu motaren langinak hartzea analisi-entsegu bidez eskaturiko segurtasun-baldintzak betetzen dituztela egiaztatzea.

Honako hauek izan dira ikuskatzea egiteko hautaturiko establezimenduak: Bazarrak, prezio baxuko dendak, supermerkatuak eta handizkako establezimenduak, eta guztira bisitatu beharreko 75 establezimendu programatu dira, hiruna ikuskatze-protokolo eginda.

Hiru taldetan banatu dira ikuskatu beharreko jostailuak, adinen arabera, lurralde bakoitzeko bat, ikuskatze-lanak errazteko eta salgaien bikoiztasunik gerta ez dadin. Gauzak horrela, gehienez 3 urteko haurrentzako, 3-6 urteko haurrentzako eta 6-11 urteko haurrentzako jostailuak ikuskatu dituzte.

Era berean, argibideak eman dituzte “CE” marka ez daukaten salgaiak merkaturik kentzeko, eta hutsegiteak dituztenak badaezpada ibilgetzeko behar bezala etiketatuta

daudela egiaztatzeko, edo erabiltzeko argibideak edo oharrak hizkuntza ofizialean daudela ere egiaztatzeko.

Honako hauek izan dira ikuskatzearen emaitzak:

- 6 alerta-sareri dagozkien 6 jostailu mota aurkitu dituzte, eta guztira 200 salgai ibilgetu dituzte edo merkatutik kendu.
- Hainbat jostailu motaren 5.000 unitate inguru ibilgetu dituzte badaezpada, etiketetan hutsegiteak zituztelako.
- Jostailuen 90 unitate kendu dituzte merkatutik “CE” markarik ez zeukatelako eta hainbat motatako jostailuak suntsitu dituzte, 50 unitate guztira.
- Hainbat jostailu motaren arauzko 10 lagin-hartze egin dituzte; igorritako produktuen % 50aren emaitzak jaso dira, eta horietatik 2 jostailu alerta-sarera bildu dituzte, segurtasun-arriskuak zituztelako. Azterturiko jostailuetako hiru behar bezalakoak izan dira.

Eginiko protokoloen emaitzak aztertuta, honako hau egiazta daiteke:

182 ikuskatze-protokolo egin dituzte, hots, aurreikusitako jardueren % 80,7.

Ikuskaturiko jostailuen ehuneko 95,96k “CE” marka darama, eta behar bezala adierazita ditu produktuaren arduradunaren datuak eta helbidea kasuen % 90,8an.

Jostailuen erabilerari eta segurtasunari buruzko oharrak eta legendak hizkuntza ofizialean idatzita eta argi, eta ondo ikusteko eta irakurtzeko moduan adierazita daude jostailuen % 90ean.

Badira jostailuek bildu beharreko beste ohar mota batzuk, jostailua harentzat den haurraren adinaren eta jostailu motaren arabera (funtzionala, kimikoa edota elektrikoa). Ikuskaturiko jostailuen % 6,67an ez dago behar bezala adierazita jostailua zein adinari dagoen zuzendua. Ikuskaturiko jostailu elektrikoen % 8k ez du adierazten zein funtzio elektrikorekin dabilen, ezta tentsio elektrikoa horrek 24 volteko muga gainditzen ez duela.

Jostailuen % 93,3k adierazia du publikoarentzako salmenta prezioa eta establezimenduen % 92k erakusten du erreklamazio-orriak badituela eta horiek eskuragarri daudela jakinarazten duen kartela.

Kanpaina horren eta landuriko txostenen arabera ikus daitekeenez, ez da erraza suertatu kanpaina gauzatzea. Zailtasun horien arrazoen arteko zenbait dira aipatzekoak:

- Kontrolatu beharreko alerta-sareen kopuru handia. Asiatik datozen produktuek eragiten dituzte alerta gehienak. Produktu horiek eragin ditzaketen segurtasunik ezaren eta arriskuen erakusgarri dira produktu horiei beraiei eginiko entseguak.

- Handizkako establezimenduak ere ikuskatu dituzte, eta horrek produktu gehiago kontrolatu beharra eragin du. Egiaztatu denez, saltzen dituzten produktu gehienak Asiako herrialdeetatik datoz.

Eginiko protokoloen emaitzari dagokionez (haien datuak adierazi ditugu jada), adierazi beharreko azpimarragarriena zera da, zenbait jostailu —beren ezaugarriak direla-eta— 36 hilabetetik beherako haurrentzat direla soil-soilik, eta etiketan jakinarazten dute ez direla egokiak adin horretako haurrentzat.

Horrek jostailuaren segurtasuna ez duela sendotzen uste dugu, eta beharrezko ahaleginak egin behar liratekeela esaldi hori ezabatzeko halakorik jartzea ez dagokion salgaietan.

Kortako hegaztien haragiaren laginak hartzea

Elikagaien kontrol ofiziala arautzen duen europar Arteztarauari jarraiki ezarritako elikagaien kontroleko programa koordinatuen barruan gauzatu dute Kanpaina hau.

71/118/EEE Arteztaraua behar bezala aplikatzen ote den egiaztatzea da Kanpaina honen helburua, betiere kortako hegaztien haragi hoztu eta izoztuetan (oilasko-bularkiak), eta kortako hegaztien haragian oinarrituriko prestakin izoztuetan ura atxikitzeke agenteak erabiltzeari dagokionez.

Horretarako, dagozkion laginak hartu eta CICCren Laborategira igorri dira dagozkion entseguak egiteko, eta emaitzen txostena noiz jasoko zain gaude.

Kanpaina honen emaitzak aldi berean jakinaraziko dira programa horretan parte hartu duten Autonomia Erkidegoetan.